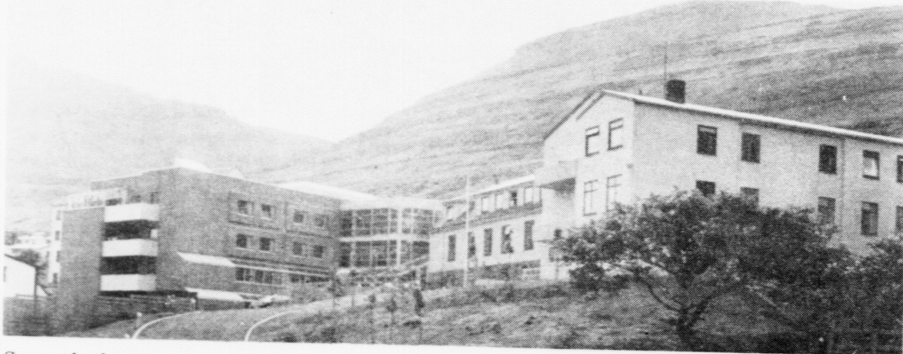

Øll trý sjúkrahúsini skulu virka sum eitt

-Politiskt eigur at verða strongt á, at fáa okkara trý sjúkrahús at virka sum eina funktionella eind, sum í staðin fyri eina niðurbrótandi rivalisering, fáast til at samstarva, segði Jóannes Eidesgaard í røðu síni á landsfundi javnaðarflokksins.

Sum landsstýrismaður flokksins umsitur Jóannes Eidesgaard málsøkini:

- 1) almannamál
- 2) heilsu- og
- 3) arbeiðaramál

Hann greiddi frá, hvat ið er hent innan málsøkini, síðani landsstýrið tók við 15. januar í ár. Harafturat greiddi hann frá, hvørjar ætlanir um ábøtur og nýghugsan liggja fyri framm.

Almannamál:

Sum tað so týðiliga var sagt á flokksleiðslufundinum á tinghúsløftinum í januar, so vóru almannamál ovarlaga á ynskistilinum yvir málsøki, sum javnaðarflokkurin vildi umsita. Tað, at málsøkið er sera stórt, setur stór krav, og fegnist eg um, at hesin landsfundur eisini kann bera boð um, hvat liggur framarlaga í huganum hjá javnaðarfólki hesum málsøki viðvíkjandi.

Nýggj lóg um bjálvingarstuðulslán til pensjónistar er samtykt. Lógin ferir í hoveðsheitum við sær, at lógin um bjálvingarstuðulslán broytist frá at vera ein sosiallógávin, t.v.s. generell lóg til tess at fremja bjálvingartiltøk við einum sosialpolitiskum dæmi.

Áður var tað ein treyt fyri at fáa stuðulslán, at umsøjarin ikki skuldi hava ov stóra ogn ella inn-tøku. Nú er einasta treytin, at eigarin av húsinum er pensjónistur. Framyvir verður tað tí ikki Almannaastovan, ið umsitur lógina, men Húsaláns-

grunnurin.

Eg umsiti eisini Húsalánsgrunnin og har er vert at nevna, at nýggj lóg um grunnin var samtykt í vár. Hoveðsbroytingin í nýggju lógini er, at størstu lásupphæddirnar verða veittar til hús undir 105 m² (450.000 kr.). Hetta verður gjørt fyri at fáa fólk at byggja smærri hús, og tí figgjar grunnurin stóri part av kostnaðinum. Í kjarlævornum kemur kunngeft, ið miðar imóti, at lánini frá Húsalánsgrunninum (ella partur av teimum) kunnu verða útgöldin, áðrenn húsini eru liðug sum nú er, so rentuútreiðslurnar av byggikreditinum ikki verða óneyðuga høgur.

Ongantið fyrr er íbúðabyggingin vordin so neyðug sum nú, tí nógv av teimum, sum komin eru hartil at seta fetur undir egið borð, hava orsakað av stóðugt minkandi inntøkmøguleikum ikki móguleika og orku at fara undir egin hús. Harafturat at mugu vit eisini ása, at fleiri og fleiri ikki longur megna at sita í egnum húsum, og tí hevði tað verið ynskilið at havt eitt ávíst tilboð av bilgum íbúðum til leigu ella sølu.

Fyrst í juni mánaði verður fundur í donsk/føroysku nevndini í almannamálum, sum m.a. hevur sum setning at fyrireika lógarbroytingar til danskar almannalógir galdandi í Føroyum. Tað, sum m.a. verður viðgjørt á hesum fundi, eru ætlanirnar um at seta á stovn eina kærunevnd í almannamálum. Sum er, er

landsstýrismaðurin einsamallur um at taka støðu til tær mongu kærurnar. Við hesi ætlan verður miðað imóti einari effektivari og rættvisari viðgerð av kærumálum.

Nógv bendir á, at fólk flest eru á einum máli um, at Almannaastovan sum sentralur stovnur er ikki førur fyri at veita fólk úti um landið tað tænastu-støðið, sum ynskilið hevði verið. Í lótni verður ein støðutakan fyrireika til, hvussu vit best leggja tænastuveitingarnar (serliga vegleiðing og ráðgeving) út um landið. Her má sjálvsagt stóða verða tikin til, um fleiri deildir av Almannaastovuni skulu setast á stovn í samráð við kommunurnar, ella at kommunurnar og kommunal samtøk skulu átaka sær hesa sosialpolitisku uppgávu.

Eisini er vert at nevna, at nevnd var sett í 1989 at kanna almannalógávinu í síni heild. Hetta arbeiðið er komið nakað ávegis; men av tí at formaðurin hevur sagt seg frá vegna aldur, at ein nevndarlímur er deyður, og nakrir lógtingsmenn í nevndini eru farnir frá, er neyðugt at endurnýggja nevndarmanningina, so arbeiðið kann halda fram.

Av projektum innan almannamál, sum byrjað eru ella sum fyrireikað verða, er vert at nevna: Ellis- og røktarheim í Suðuroynni í gerð Vardar íbúðir í Havn í gerð Dagheim á Berjarekku projektering Búfelagsskapir í Eystur-

oyinni ætlan

Umlættingarheim og bústovnur í Suðri ætlan Røktarheim/umlættingarheim í N. Strm. ætlan

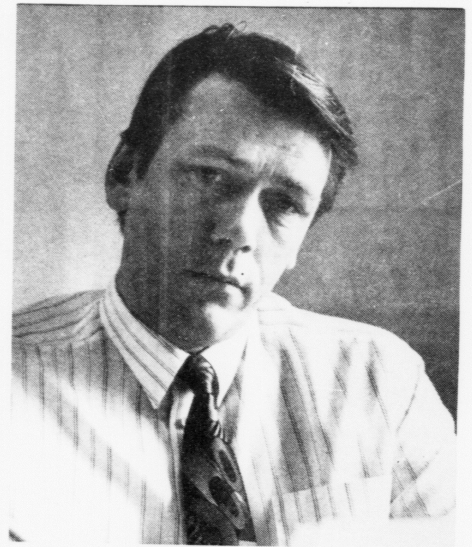
At enda innan almannamál er vert at nevna, at seinast í hesum mánaði verður ein norðurlenskráðstevna í Føroyum, sum NFPU (Nordisk Forening for Pyskisk Udviklingshæmmede) skipar fyri. Umleið 7-800 gestir verða við á ráðstevnunni.

Heilsu- og

Stóru sparingarnar, sum framdar eru innan heilsuverkið og serliga innan sjúkrahúsini, hava sett ómetaliga stór krav til umframt sjúklingar eisini starvsfólk og leiðslur. Men samanumtikið eru sparingar framdar; men hevur hetta broytt innihaldið av sjúkrahúsfunktionini soleiðis at skilja, at røktarfunktionirnar á sjúkrahúsinum eru fluttar út á ta primeru heilsutænastuna (kommunulæknar, heilsu- og heimasjúkrasystur og heimahjálpi). Sjúklingar verða fyrr útskrivaðir.

Men alt hetta er hent uttan at tað frá politiskari síðu eru tikin stig til at menna hesa tænastu, hóast tað ivaleyst hevur staðið í mongum samgonguskjali.

Ti eigur miðvist at vera arbeiðt fram imóti eini figgarligari menning av primera heilsuverkinum umframt at strembað eigur at verða fram imóti, at henda primera heilsutænasta verður samskipað til frama fyri fólk eins væl og

starvsfólkið innan økið. Av mongum, kanska serliga politikarum, verður hetta mettt sum — um ikki ógjøriligt — so tað, sum minnir um tað. Men persónliga meti eg — vónandi ikki orsakað av stórum naiviteti — at her eru móguleikar.

Eg havi í øðrum samanhangi sagt, at henda spari-tið á mangan hátt hevur fingið føroyingin at hugsa meira rationelt, og at vit eru meira opin fyri broytingum, og tað eiga vit at gera heildini at gagni.

Tað liggur í tíðarinnar ond, at ikki er figgarlig orka til stórar útbyggingar av sjúkrahúsinum. Tó liggur fast, at útbyggingir av Suðuroyar Sjúkrhúsi skal halda fram.

Ætlaða útbyggingin av Landssjúkrahúsinum fyri einastaðni millum 200 og 300 mió. kr. er ikki realistisk í lótni: hóast tørvurin er har.

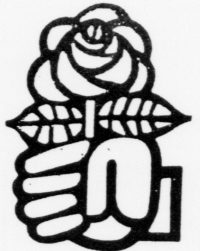
Flaggdagin settust tó eini 15 fólk umboðandi leiðslu og starvsbólka-leiðslu á Landssjúkrahúsinum, fyri at leita eftir øðrum móguleikum fyri flytingum, umbyggingum og evt. nýbyggingum inn-ann verandi karm, soleiðis at tann neyðugi útgerðartørvurin skjótt kann verða nøktaður.

Stoðan á Klaksvíkar Sjúkrhúsi í dag er so mikið góð, at her verður hildið forsvarligt at steðga eitt sindur á.

Politiskt eigur at verða strongt á at fáa okkara trý sjúkrahús at virka sum eina funktionella eind, sum í staðin fyri eina niðurbrótandi rivalisering, fáast til at samstarva.

Nýggjur sjúkrasystur skúli verður heldur ikki bygdur fyri einar 30 mió. kr., sum ætlað. Skúlin er nú fluttur inn í eina hædd á Eirargarði, sum gjordist tóm, tá íbúgvirnir fluttu út í býn at búgva. Andveikraverndin metir tað

Landsfundur '91

Javnaðarflokkurin

skilagott at halda fram við at flyta búfólkið út í nærumhvørvið, soleiðis gerast móguleikar fyri øktum útbúgvingsmøguleikum á Eirargarði.

Arbeitt verður í lótni við at leggja uppskot fram, soleiðis at tilboðið um fría tannarøkt (nú 7-16 ár) verður økt til at galda fyri børn frá 0 til 16 ár. Hetta verður ikki hildið at økja munandi um útreiðslurnar, tí arbeiðsbyrðin minskar sum frálíður.

Arbeiðaramál

Størsta hóttanin móti Føroyum í dag er vaksandi arbeiðsloysið. Í minnari verð kann spurningurin politiskt sæð bytast í tvingar. Fyrr er, hvussu vit við arbeiðsskapandi tiltøkum minka um arbeiðsloysið. Hin er, hvussu vit best tryggja tæy, sum ikki koma í vinnu aftur.

Hóast royndir eru gjørdar, so má áðanast, at føroyskir politikarar og eisini fakfelagsfólk á mangan hátt hava sett kikanar fyri blindu eygað og sagt sum so, at arbeiðsloysið er trupulleikin, sum bert grannar okkara hava at dragast við.